

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 20. 5. 2014
COM(2014) 284 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

o riadení makroregionálnych stratégií

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

o riadení makroregionálnych stratégií

1. Úvod

Od začiatku stratégie EÚ pre región Baltského mora v roku 2009 v Európe rastie záujem o spoluprácu v širších európskych regiónoch. Makroregionálne stratégie predstavujú novú príležitosť pre komplexný rozvoj širšieho regiónu, lebo sa zameriavajú na spoločné problémy a potenciál. Predstavujú jasnú pridanú hodnotu na úrovni EÚ a posilňujú súčasné horizontálne politiky EÚ. Reagujú napríklad na tieto záležitosti:

- zhoršovanie stavu životného prostredia Baltského mora,
- nevyužitý potenciál na zlepšenie splavnosti a kvality vody na zatraktívnenie podunajskej oblasti,
- hospodárska, sociálna a environmentálna rozmanitosť a roztrieštenosť v jadransko-iónskom regióne a
- územná, hospodárska a sociálna nerovnováha medzi mestami a vidieckymi oblasťami v Alpách, ktorými by sa perspektívne mohla zaoberať stratégia EÚ pre alpský región.

Integrovaný prístup týchto stratégií umožňuje aj začlenenie dôležitých celkových cieľov politiky, akými sú zohľadňovanie problematiky klímy či podpora nízkouhlíkového hospodárstva a spoločnosti odolnej voči zmene klímy, do úsilia o regionálny rozvoj.

V stratégii EÚ pre región Baltského mora i v stratégii EÚ pre podunajskú oblasť už existujú príklady osvedčených postupov úspešných makroregionálnych opatrení. Stav životného prostredia v Baltskom mori sa zlepšuje prostredníctvom kolektívnych opatrení na zníženie znečistenia vďaka projektom ako CleanShip. Intenzívnejšou údržbou sa zjednodušuje splavovanie Dunaja. Vyvíjajú sa nové prístupy v oblasti životného prostredia, čistých technológií a ekologických inovácií, a to napríklad prostredníctvom programu výskumu a vývoja v oblasti Baltského mora BONUS¹. Podobné projekty sa realizujú aj v podunajskej oblasti.

Skúsenosti², ktoré sa zrodili z čoraz intenzívnejšieho úsilia, však odhalili aj prekážky realizácie. Napríklad ničivé záplavy v podunajskej oblasti v roku 2013 napriek iniciatívam na vysokej politickej úrovni nevedli k dostatočne koordinovanej reakcii. To sa musí zmeniť.

¹ Článok 185 programu výskumu a vývoja v oblasti Baltského mora BONUS sa zakladá na rozhodnutí 862/2010/EÚ.

² Oznámenie týkajúce sa stratégie Európskej únie pre región Baltského mora, 23. marec 2012, COM(2012) 128 final; správa o realizácii stratégie EÚ pre podunajskú oblasť, 8. apríl 2013, COM(2013) 181 final, správa o pridanej hodnote makroregionálnych stratégií, 27. jún 2013, COM(2013) 468 final, závery Rady pre všeobecné záležitosti, 22. október 2013.

Táto správa je odpoveďou na výzvu Rady, aby sa uľahčili rokovania s cieľom zlepšiť riadenie makroregionálnych stratégií a aby sa o tomto procese do konca roku 2014 vydala správa³. Úlohou lepšieho riadenia je objasniť, za akých predpokladov má daný prístup uspieť, a krajiny, ktoré stratégie iniciovali, musia efektívnejšie prijať zodpovednosť.

Termín „riadenie“ opisuje proces, ktorý treba zaviesť, t. j. kto má uplatňovať stratégie a akým spôsobom alebo ako sa majú iniciovať a financovať spoločné akcie. Súčasnú kľúčové prvky riadenia konkrétne zahŕňajú:

- účasť členských štátov a Komisie na vysokej politickej úrovni (t. j. na úrovni ministrov) s cieľom poskytnúť politický záväzok a strategickú orientáciu,
- národné kontaktné body⁴, v rámci ktorých úradníci na vysokých pozíciách v jednotlivých zúčastnených krajinách koordinujú činnosť na vyššej administratívnej úrovni,
- odborníkov⁵ zodpovedných za jednotlivé tematické priority (napr. životné prostredie, doprava, výskum a inovácie atď.) alebo horizontálne otázky (napr. zmena klímy, územné plánovanie) z každej zúčastnenej krajiny, ktorí za normálnych okolností tvoria riadiacu skupinu pre danú problematiku na úrovni makroregiónu.

Tieto prvky predstavujú štruktúru, ktorú treba prehodnotiť a posilniť, aby sa zabezpečilo, že realizácia stratégií bude mať jasný vplyv a prinesie lepšie výsledky.

2. Potreby

Na základe analýzy a skúseností z existujúcich stratégií⁶ sa zdá, že zlepšenia sú obzvlášť potrebné v týchto oblastiach:

- **Silnejšie politické vedenie a rozhodovanie** na strane príslušných krajín a regiónov: ministri a koordinačné vnútroštátne orgány musia prevziať plnú zodpovednosť a jasnejšie riadiť prácu v teréne.
- **Prehľadnejšia organizácia práce**: orgánom, ktoré sa podieľajú na každodennej realizácii, treba stanoviť jasné hranice zodpovednosti a poskytnúť účinnú koordináciu aj dostatočné zdroje.

Na objasnenie treba poznamenať, že lepšie riadenie makroregionálnych stratégií neznamenať zakladanie nových fondov alebo inštitúcií. Ide skôr o inteligentnejšie využívanie existujúcich zdrojov⁷. Navyše neexistujú univerzálne riešenia. Treba pochopiť a brať do úvahy rozličné silné stránky dotknutých makroregiónov a zúčastnených krajín. Predovšetkým by sa mali vhodne využívať súčasné **regionálne organizácie**. Stratégie by mali dopĺňať činnosť uskutočňovanú v iných rámcoch. Z načrtnutých prístupov môžu mať osoh aj súvisiace iniciatívy – napríklad stratégie týkajúce sa morských oblastí v rámci integrovanej námornej politiky.

Táto správa sa zaoberá existujúcimi stratégiami na týchto úrovniach:

³ Závery Rady pre všeobecné záležitosti, 22. október 2013.

⁴ Tento názov by sa mohol zmeniť, aby lepšie odrážal ich ústredné koordinačné právomoci.

⁵ V súčasnosti sú označovaní rôzne – ako koordinátori prioritných činností, vedúci horizontálnych opatrení, ústrední koordinátori atď.

⁶ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

⁷ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

- **Politické vedenie a zodpovednosť:** Kto poskytuje strategické usmerňovanie? Kto prijíma dôležité rozhodnutia? Ako zabezpečiť, aby zúčastnené strany prijali stratégie za svoje a aby zvolili vhodný spôsob komunikácie a prebratia zodpovednosti?
- **Koordinácia:** Kto zodpovedá za celkovú administratívnu koordináciu na úrovni zúčastnenej krajiny (alebo regiónu)?
- **Realizácia:** Kto by mal viesť každodennú realizáciu, koho do nej treba zapojiť a ako by mala byť podporovaná? Ako možno zabezpečiť plnú účasť tretích krajín, ktoré sa podieľajú na stratégiách?

Tieto úrovne sú vzájomne prepojené. Jasné politické vedenie je nevyhnutným predpokladom účinnej koordinácie a realizácie. Štruktúra, na ktorej sa musí dohodnúť Komisia so zúčastnenými krajinami a ktorej súčasťou musí byť aj hierarchia zodpovednosti, je kľúčovou podmienkou vytvorenia rámca spoľahlivo fungujúceho v strednodobom až dlhodobom horizonte.

3. Politické vedenie a zodpovednosť

Pre účinné makroregionálne stratégie má nesmierny význam prehľadná politická štruktúra na vysokej úrovni, ktorá bude zabezpečovať všeobecné usmerňovanie, stanovovať priority a prijímať kľúčové rozhodnutia.

Na tejto politickej úrovni sa sústreďí zodpovednosť za stratégie, stanovovanie priorít a riešenie kľúčových otázok, akou je zosúladienie financovania s makroregionálnym prístupom. Táto štruktúra by mala zabezpečiť, aby orgány zapojené do realizácie dokázali pracovať účinne a s dostatočnými zdrojmi a aby mali zodpovedajúce právomoci. Problémy nevyriešené na technickej úrovni sa musia riešiť na úrovni politickej.

Súčasný systém sa z hľadiska strategického vedenia značne opiera o **Európsku komisiu**. Komisia zabezpečuje dynamiku, hľadá východiská v prípade patových situácií a organizuje najdôležitejšie podujatia. Podporuje kľúčových aktérov a má ústrednú úlohu pri podávaní správ a hodnotení. Komisia má takisto významnú sprostredkovateľskú pozíciu a zaručuje rozmer EÚ.

Nadmerná závislosť od Komisie ako zásadnej hnacej sily však nie je žiaduca. Ak majú makroregionálne stratégie uspieť, potrebujú vyrovnanejšie vedenie zúčastnených krajín a regiónov na jednej strane a Komisie na strane druhej.

Existujúce osvedčené postupy zahŕňajú:

- schôdze ministrov za jednotlivé rezorty v regióne Baltského mora, na ktorých sa zaväzujú prijímať opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia v Baltskom mori (schôdze ministrov v rámci Helsinskej komisie) a v podunajskom regióne, ako aj rozširovať údržbu riečnych zariadení (osobitná schôdza ministrov dopravy),
- schôdze ministrov týkajúce sa stratégie pre podunajskú oblasť spojené s ročným fórom. Okrem toho sa vďaka osobitnej schôdzi ministrov regionálneho rozvoja na fóre v roku 2013 posilnilo zosúladienie európskych štrukturálnych a investičných fondov so stratégiami,
- stretnutia na vysokej úrovni venované pobaltskému regiónu v existujúcich rámcoch spolupráce (napr. samity Rady krajín Baltského mora, Parlamentná konferencia o

Baltskom mori atď.), na ktorých sa pravidelne diskutuje o stratégii pre región Baltského mora,

- Jadransko-iónska rada na úrovni ministrov zahraničných vecí, ktorá je kľúčovou hnacou silou budúcej stratégie pre jadransko-iónsky región.

Schôdze ministrov však **zatiaľ nie sú dostatočne systematické ani konkrétne**, aby poskytl jasné strategické vedenie. Treba odstrániť možný nesúlad medzi vyhláseniami ministrov a výsledkami. Keď sa prijímajú rozhodnutia, mali by nasledovať koordinované opatrenia. Malo by sa zväžiť, či by sa s cieľom dôslednejšej realizácie v praxi niektoré schôdze ministrov nemali organizovať pravidelnejšie.

Ministri krajín, v ktorých sa nachádzajú národné kontaktné body, musia v rámci vládnych štruktúr zohrávať strategickejšiu celoštátnu koordinačnú úlohu. Možno sa inšpirovať existujúcimi osvedčenými postupmi: vo Švédsku minister a zamestnanci ministerstva informujú parlament, ostatné príslušné ministerstvá a ich ministrov o prebiehajúcich iniciatívach a problémoch v rámci danej makroregionálnej stratégie, čím sa posilňuje koordinácia medzi celoštátnymi a regionálnymi štruktúrami a zapájajú všetky dôležité zložky vládnucej moci. Švédsky národný kontaktný bod v tomto úsilí zastáva kľúčovú pozíciu. Tento model by sa mohol užitočne využiť aj inde.

Okrem vedenia je dôležitá aj zodpovednosť. Treba posilniť zapojenie **zainteresovaných strán** vrátane volených zastupiteľstiev na rôznych úrovniach, regionálnych samospráv a občianskej spoločnosti. Už prebiehajú stretnutia členov EÚ a národných parlamentov pobaltských a podunajských krajín⁸. Občianska spoločnosť sa čoraz viac zúčastňuje realizácie (napr. v prioritnej oblasti „biodiverzita“ v podunajskej oblasti alebo v prioritnej oblasti „energia“ v Pobaltí) a tvorby perspektívnej stratégie EÚ pre alpský región, ale ešte je priestor na zlepšenie.

3.1. Možnosti a odporúčania

- Zúčastnené krajiny a regióny by mali **všeobecné strategické vedenie realizovať na ministerskej úrovni**. Konečné rozhodnutia by mali prijímať ministri krajín, v ktorých sa nachádzajú národné kontaktné body, a spolu by mali pôsobiť v rámci pravidelne sa schádzajúceho rozhodovacieho útvaru. Mali by zodpovedať za hodnotenie pokroku, usmerňovanie realizácie a hľadanie východísk z prípadných patových situácií. Schôdze by mali prebiehať v rámci ročného fóra. Do úvahy prichádzajú aj ďalšie možnosti, ako zabezpečiť strategické vedenie:
 - *rotujúce predsedníctvo* pre každú stratégiu na dané obdobie s dohodnutým rotačným princípom⁹. Predsedajúca krajina by mohla na svojom území organizovať ročné fórum, a tak zabezpečiť priamy súvis medzi stretnutiami a realizáciou,
 - vymenovanie *osobitného zástupcu* pre danú stratégiu, na ktorom by sa dohodli príslušné krajiny. Ten by mohol byť poverený riadením realizácie, riešením problémov a podávaním správ na ministerskú úroveň. Mohlo by ísť o ministra

⁸ Konferencie, ktoré sa konali v roku 2013 za litovského predsedníctva EÚ, a stretnutia poslancov z podunajských krajín.

⁹ Podobne ako v stratégii EÚ pre región Baltského mora by rotačný princíp, na základe ktorého by sa ustanovoval predseda pre danú stratégiu, mohol zohľadňovať, kto práve predsedá EÚ v Rade či kto predsedá iným makroregionálnym inštitúciám, alebo by mohol fungovať na dobrovoľnom základe.

alebo obdobného funkcionára, ako sa osvedčilo u európskych koordinátorov pre TEN-T¹⁰. Financovanie jeho pôsobenia by sa mohlo zabezpečiť z programu nadnárodnej spolupráce alebo iným spôsobom.

- V tematických oblastiach by pokrok mali podporovať **rezortní ministri**. V jednotlivých oblastiach činnosti by vedenie na ministerskej úrovni mala prioritne zabezpečovať krajina, ktorá stojí na čele danej prioritnej oblasti. Schôdze by mohli prebiehať pravidelne a mali by sa zväžiť stretnutia v rámci zasadnutí Rady. Od osobitného zástupcu by sa očakávalo, že sa na takýchto schôdzach bude aktívne podieľať.
- **Ministri krajín, v ktorých sa nachádzajú národné kontaktné body, by mali v rámci celoštátnych alebo regionálnych vládnych štruktúr zohrávať strategickú koordinačnú úlohu**, pravidelne informovať vládu o prebiehajúcich iniciatívach a zabezpečovať zosúladenie politik s financovaním.
- **Národné kontaktné body** by sa mali **na vnútroštátnej úrovni koordinovať so špecializovanými odborníkmi** s cieľom zabezpečiť, aby rozhodnutia viedli ku konkrétnym krokom,
- **Komisia by mala naďalej** poskytovať strategickú podporu. Tým uľahčí hodnotenie pokroku, identifikuje nedostatky, ktoré treba riešiť na politickej úrovni, a navrhne riešenia patových situácií pri realizácii. Mala by zabezpečiť súlad s politikami a pozíciami EÚ, predovšetkým pokiaľ ide o integráciu makroregionálneho prístupu do politik EÚ,
- Malo by sa venovať viac úsilia **lepšej komunikácii o výsledkoch** a činnostiach, aby mohla prebiehať verejná diskusia o makroregionálnom prístupe a jeho prínosoch. Všetci aktéri vrátane celoštátnych i regionálnych verejných a súkromných účastníkov stratégií by sa mali podporovať, aby sa zapojili do tohto úsilia,
- Zúčastnené krajiny a Komisia by mali plne využiť nový potenciál **programov nadnárodnej spolupráce**¹¹ (a programu INTERACT, ktorý EÚ poskytuje široký priestor na spoluprácu¹²), aby sa uľahčili a podporili aktivity na politickej úrovni opísané vyššie.

4. Koordinácia

Na silnú a funkčnú makroregionálnu stratégiu treba odborné riadenie a koordináciu na celoštátnej aj makroregionálnej úrovni.

Pod touto koordináciou sa myslí prepojenie medzi politickým vedením a aktérmi, ktorí zodpovedajú za realizáciu. Zahŕňa také úlohy, akými sú operačné usmerňovanie, podávanie správ a hodnotenie výkonnosti, koordinácia celoštátnych a regionálnych štruktúr a pomoc pri organizácii významných podujatí. Mala by zahŕňať aj spoluprácu s existujúcimi regionálnymi organizáciami.

¹⁰ Transeurópske dopravné siete.

¹¹ Programy nadnárodnej spolupráce európskych štrukturálnych a investičných fondov, ako napríklad program pre Baltské more alebo program pre podunajskú oblasť.

¹² Program INTERACT je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj a jeho úlohou je uľahčiť prácu na programoch Európskej územnej spolupráce a makroregionálnych stratégiách. Viac informácií možno nájsť na www.interact-eu.net.

V súčasnosti sa koordinačné a riadiace funkcie **využívajú iba čiastočne**. Národné kontaktné body a ich spolupracovníci v Komisii sú v tejto súvislosti ústrednými aktérmi. Je potrebné objasniť úlohu národných kontaktných bodov s cieľom posilniť riadenie a koordináciu v rámci každého zúčastneného subjektu.

Komisia sa doteraz intenzívne zapájala do koordinácie činností, predovšetkým v počiatočnej fáze stratégií. Každodenná technická podpora však plne zamestnáva zdroje pôvodne určené na úlohy, ktoré môžu znamenať najväčšiu pridanú hodnotu, ako je zabezpečenie súladu s cieľmi EÚ a poskytovanie odbornej podpory v oblasti problematiky EÚ a politickej podpory¹³.

Národné kontaktné body pre Baltské more a podunajskú oblasť sa čoraz viac zapájajú do riadenia realizácie. Prepájajú stratégie a európske štrukturálne a investičné fondy, napríklad v Lotyšsku a Maďarsku. To je chvályhodný postup. Problémom však je, že hoci niektoré národné kontaktné body sú na vykonávanie svojich kľúčových úloh dobre vybavené, mnohé iné potrebujú viac zdrojov.

Väčšina národných kontaktných bodov vytvorila **národné koordinačné platformy**, ktoré združujú zainteresované subjekty na celoštátnej a regionálnej úrovni s cieľom uľahčiť realizáciu. Dobrými príkladmi sú Rakúsko a Poľsko, ktoré spájajú centrálnych, resp. federálnych a regionálnych aktérov, rezortné ministerstvá, programové riadiace orgány, miestne združenia a napr. vedecké ústavy.

Okrem toho existuje aj **skupina na vysokej úrovni** so zástupcami (z národných kontaktných bodov alebo rovnocenných inštitúcií) zo všetkých 28 členských štátov EÚ a tretích krajín, ktorá sa stretáva, aby prehodnocovala celkový prístup pre všetky makroregionálne stratégie. V nadväznosti na tieto zasadnutia sa organizujú aj schôdze regionálnych kontaktných bodov. Treba však objasniť, akú úlohu má zohrávať táto skupina a ako má prebiehať jej komunikácia s ostatnými inštitúciami a kľúčovými aktérmi. Vzhľadom na nadchádzajúcu stratégiu pre jadransko-iónsky región a perspektívnu stratégiu pre alpský región bude výmena informácií a osvedčených postupov, ako aj účasť tretích krajín a regiónov ešte dôležitejšia.

4.1. Odporúčania

- **Národné kontaktné body** by mali mať vedúcu úlohu pri koordinácii a operačnom vedení a na to by sa mal vytvoriť priestor vnútroštátnymi opatreniami. Ich členovia by sa mali pravidelne stretávať s cieľom zabezpečiť nepretržitú koordináciu a dobrý tok informácií. Schôdzam by mohla predsedáť krajina, ktorá práve zastáva rotujúce predsedníctvo makroregionálnej stratégie, prípadne vybraný osobitný zástupca,
- **Komisia** by mala aj naďalej zohrávať kľúčovú úlohu v oblastiach, kde jej účasť predstavuje jasnú pridanú hodnotu. Okrem úloh uvedených vyššie by mala v spolupráci s národnými kontaktnými bodmi riešiť otázky, akými sú nedostatok personálu, nedostatočné synergie s existujúcimi inštitúciami alebo nerovnomerné záväzky vládnych orgánov. Ak tieto problémy vedú k obavám, pokiaľ ide pokrok vo výkonnosti a pridanú hodnotu prioritných oblastí, mali by sa prijať spoločné rozhodnutia o udržateľnosti úsilia do budúcnosti,
- **Skupina na vysokej úrovni** by mala aktívnejšie zabezpečovať súlad medzi makroregionálnymi stratégiami, ako aj s opatreniami EÚ a celkovými cieľmi. Mala

¹³ Dobrým príkladom usmernení Komisie, ktoré prepájajú stratégiu s diskusiami na politickej úrovni, je pracovný dokument útvarov Komisie o „programe udržateľného modrého rastu pre Baltské more“.

by si vymieňať osvedčené postupy v oblastiach, akými sú riadenie, stanovovanie cieľov a ukazovateľov, monitorovanie a hodnotenie či zvyšovanie povedomia verejnosti. Malo by ísť o fórum, na ktorom sa porovnávajú prístupy a postupy v jednotlivých regiónoch s cieľom maximalizovať dosah a vplyv,

- Príslušné **programy nadnárodnej spolupráce** a program **INTERACT** by mali tejto dôležitej koordinačnej úrovni poskytovať cieľnú podporu. Ich úlohy by mohli zahŕňať koncepcnú a podrobnejšiu vývojovú prácu na projektoch (existujúcich, prebiehajúcich, plánovaných aj predložených), zdrojoch financovania a cieľoch. Tieto programy by mali uľahčiť oznamovanie a zverejňovanie.
- Je dôležité zabezpečiť, aby sa o makroregiónoch diskutovalo na úrovni EÚ-28, a to vrátane Európskeho parlamentu, Výboru regiónov a Hospodárskeho a sociálneho výboru.

5. Realizácia

Realizácia stratégií zahŕňa také úlohy, akými sú uľahčenie tvorby a realizácie iniciatív a projektov, stanovovanie ukazovateľov a cieľov, posilňovanie prepojenia s príslušnými programami financovania (napr. s európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi či s programami Horizont 2020, LIFE a COSME) a prípadne účasť v programových výboroch. Malo by sa dbať na synergie s vonkajšími nástrojmi EÚ, najmä s nástrojom predvstupovej pomoci a nástrojom európskeho susedstva.

Kľúčovú úlohu pri tom, aby sa realizácia uberala správnym smerom z odborného hľadiska, zohrávajú špecializovaní odborníci a ich riadiace skupiny. V tejto oblasti v súčasnosti existujú napríklad tieto výzvy:

- **kapacita a zdroje:** zatiaľ čo niektorí odborníci podávajú skvelý výkon, pre iných úlohy súvisiace so stratégiami predstavujú záťaž popri štandardných povinnostiach, a navyše im od domácich orgánov chýba inštitucionálna či finančná podpora. Hoci riadiace skupiny zložené z národných expertov už boli zriadené vo väčšine tematických oblastí, nie všetky majú vysokú účasť. Medzi dobré príklady patria prioritné oblasti „Ľudia a zručnosti“ v podunajskom regióne alebo „Bezpečnosť“ či „Loďstvo“ v regióne Baltského mora.
- **tretie krajiny a regióny** sú oficiálne plne zapojené. V praxi je však ich aktívna účasť často obmedzená pre nedostatok kapacity a zdrojov,
- zatiaľ nie je jednoznačne vymedzená **zodpovednosť**, pokiaľ ide o podávanie správ o pokroku pri dosahovaní týchto cieľov a celkové hodnotenie výkonnosti,
- koordinátorom sa poskytuje dočasná finančná podpora¹⁴, ale stratégiám chýba každodenná **profesionálna a trvácna podpora**. Programy nadnárodnej spolupráce dnes umožňujú tento problém odstrániť. Je mimoriadne dôležité, aby sa na tieto programy vyčlenili dostatočné zdroje,
- hoci podporný program **INTERACT** uľahčuje špecifické komunikačné činnosti a znamená celkový prínos, teraz musí prejsť zmenami, aby všeobecne uľahčoval koncepcnú a rozvojové aktivity, a najmä aby dopĺňal špecifickú nadnárodnú

¹⁴ Pilotné projekty a prípravne akcie, ktoré do rozpočtu EÚ zahrnul Európsky parlament.

programovú podporu pre makroregióny, najmä s cieľom povzbudiť výmenu prínosných myšlienok a prístupov medzi regiónmi,

- hoci doteraz bola dostupnosť financovania často otázná, vďaka novým regulačným rámcom na tvorbu programov v období 2014 až 2020 – a keďže sa začalo nové finančné obdobie – projekty možno odteraz podporovať z **programov EÚ**. Zostáva však ešte veľa práce s cieľom lepšie zosúladiť fondy s cieľmi stratégie.

5.1. Odporúčania

- **Rezortní ministri** (prípadne vedúci predstavitelia iných organizácií na čele prioritných oblastí) by mali niesť plnú zodpovednosť za prácu v tematických oblastiach a za to, aké podmienky sa ponúknu špecializovaným odborníkom a členom riadiacich skupín. Tí by mali byť oficiálne vymenovaní a dostať jasný mandát, ako aj dostatok zdrojov.
- **Špecializovaní odborníci a riadiace skupiny** by mali byť odbornými lídrami každodennej realizácie. Riadiace skupiny by mali mať členov zo všetkých dotknutých krajín a mali sa zaviesť pre všetky oblasti. Ich úlohy, kapacita, zdroje a účasť sú kľúčom k úspechu. Komisia by mala poskytnúť rovnocenné odborné poznatky. Kvalitné komunikačné toky medzi schôdzami by sa mohli zabezpečiť prostredníctvom informačných a komunikačných technológií.
- Integrácia **tretích krajín a regiónov**, ktoré sa podieľajú na stratégiách, by sa mala zjednodušiť, pričom sa možno inšpirovať vhodným prístupom vypracovaným v podunajskej oblasti, pokiaľ ide o účasť na schôdzach riadiacej skupiny. Na tento účel by sa mali využívať komunikačné technológie.
- Je nevyhnutné spolupracovať s **existujúcimi inštitúciami**, aby sa predišlo duplicitě alebo prekrývaniu činností. Existujúce regionálne inštitúcie by sa v medziach dohôd mali zúčastňovať na realizácii, pričom sa možno inšpirovať vhodnými príkladmi z Pobaltia.
- **Programy nadnárodnej spolupráce** by si mali zachovať súčasné ciele, ale mali by sa účinne využívať aj na podporu koordinácie a realizáciu stratégií. Mali by využívať inovatívne prístupy k vytváraniu sietí a priestoru na diskusie. V rámci platforiem alebo kontaktných bodov, ktoré podľa potreby budú spravovať existujúce regionálne inštitúcie, by sa mohli vykonávať napríklad tieto úlohy:
 - podpora činnosti hlavných realizátorov, a to tak v praktických otázkach, ako aj vo forme zberu údajov, analýz a poradenstva,
 - poskytovanie platformy na zapojenie občianskej spoločnosti, ako aj regionálnych štruktúr a štruktúr viacúrovňového riadenia, a na rozprúdenie parlamentných diskusií,
 - pomoc pri organizácii ročného fóra.
- Všeobecnú koncepčnú a rozvojovú pomoc by mal poskytovať program INTERACT, a to na základe skúseností, zručností a sietí, ktoré sa už vytvorili v začiatkoch jeho podpornej činnosti. Mal by plniť napríklad tieto úlohy:

- poskytovanie všeobecných služieb v rámci všetkých makroregionálnych stratégií (napríklad zabezpečovanie komunikácie) a využívanie výsledkov spolupráce,
- výmeny osvedčených postupov medzi súčasnými a budúcimi makroregionálnymi stratégiami,
- zjednodušenie prepojenia medzi makroregionálnymi stratégiami a programami financovania,
- podpora tematickej súčinnosti.

6. Závěry

V skratke, ak majú makroregionálne stratégie prinášať zmysluplné výsledky a rozvíjať existujúce politiky, je potrebný efektívny systém riadenia. Na to sú nevyhnutné tieto prvky:

- **politické vedenie a jasnejšia zodpovednosť** vrátane vytvorenia rozhodovacej štruktúry, pričom stratégie sa musia uznať za **horizontálne záujmy** a zodpovednosť za ne musia prebrať všetky úrovne verejnej správy,
- neustála účasť **Komisie** a jej spolupráca s krajinami a regiónmi, aby sa zabezpečil koordinovaný prístup na úrovni EÚ,
- udržateľný rámec na **systematické prepojenie** tejto politickej úrovne s koordináciou a realizáciou, ktorý musí zahŕňať jasné pravidlá rozdelenia zodpovednosti. Na dohľadanie nad týmto procesom budú slúžiť pravidelné schôdze ministrov, prípadne sa zainteresované strany dohodnú na zvolení **osobitného zástupcu**,
- lepšie mechanizmy na zabezpečenie plnej angažovanosti **tretích krajín** na všetkých úrovniach,
- lepšie využívanie a dopĺňanie činnosti **existujúcich regionálnych organizácií** na jednotlivých úrovniach,
- **silnejšie riadenie** na úrovni národných kontaktných bodov, strategická koordinácia a monitorovanie realizácie,
- lepšie zamerané **využívanie existujúcich fondov** a lepšia koordinácia sektorových iniciatív a programov za pomoci hlavných realizátorov a Komisie, ale prípadne aj za účasti súkromného sektora či medzinárodných finančných inštitúcií,
- trvalá podpora hlavných subjektov zodpovedných za realizáciu, najmä prostredníctvom inštitucionálnej podpory a podpory na budovanie kapacít dostupnej v rámci nových **nadnárodných programov na obdobie 2014 až 2020**,
- kvalitnejšia **propagácia a komunikácia** o dosiahnutých výsledkoch,
- širšie využívanie **informačných a komunikačných technológií** na uľahčenie modernej, rýchlej a lacnej komunikácie medzi zainteresovanými stranami,
- väčšie zapojenie **občianskej spoločnosti**, a to aj prostredníctvom **národných parlamentov a regionálnych zastupiteľstiev** či konzultačných sietí alebo platforiem, a zlepšenie informovanosti o strategických cieľoch a časovom harmonograme.

Komisia vyzýva ostatné inštitúcie, ako aj dotknuté krajiny a regióny, aby schválili navrhované odporúčania a spolupracovali s Komisiou na zlepšení riadenia stratégií s cieľom maximalizovať výsledky a vplyv, berúc do úvahy rôzne makroregionálny kontext.